

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 5. maj 2021

Sag 14/2021

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Bo Vestergaard, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 6. marts 2020 (SS 2-20966/2019) og af Østre Landsrets 14. afdeling den 16. oktober 2020 (S-1070-20).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Michael Rekling, Lars Apostoli og Kristian Korfits Nielsen.

Påstande

Dommen er anket af tiltalte, T, med påstand om frifindelse i forhold 2 for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, således at forholdet henføres under straffelovens § 121. Hun har endvidere påstået formildelse af den idømte straf.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Anbringender

T har anført navnlig, at den lille mængde rent vand, som hun sprøjtede på kroppen af de forurettede togrevisorer, ikke kan anses for at være vold omfattet af straffelovens § 119, stk. 1. Vold efter straffelovens § 119, stk. 1, anses, trods den forskellige formulering, for at være

sammenfaldende med legemsangreb i § 244, stk. 1's forstand, jf. senest Højesterets dom af 18. februar 2021 i sag 68/2020 med henvisning til UfR 1993.753 H.

Sprøjt med en mindre mængde rent vand må, navnlig når sprøjtet sker på en vis afstand og ikke rammer forurettedes ansigt, i det omfang det kan anses for et legemsangreb, anses for at være en ubetydelig forulempelse, der kan sidestilles med små puf og skub, der ikke er omfattet af straffelovens § 244.

Forhold 2 kan ikke sammenlignes med situationen i UfR 1993.753 H og UfR 1997.10 V. I disse sager var der tale om personer, der blev ramt i ansigtet med væske, som ikke var rent vand. Mindre mængder rent vand, der alene rammer forurettede på kroppen, må anses som en ubetydelig forulempelse på samme måde som spyt på kroppen. Dette er i modsætning til spyt i ansigtet, der efter retspraksis er et legemsangreb omfattet af straffelovens § 244.

Der er ikke efter landsrettens bevisvurdering grundlag for at anse forhold 2 som trussel om vold. Forhold 2 udgør alene en overtrædelse af straffelovens § 121.

Ved strafudmålingen er der under hensyn til den ringe betydning, som det beskudte legemsangreb har haft for de forurettedes udførelse af tjeneste, ikke grundlag for strafforhøjelse eller fastsættelse af en ubetinget fængselsstraf. Henset til karakteren af de begåede forhold og hendes personlige forhold bør hun alene straffes med en betinget fællesstraf, sådan som det skete i byretten.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det efter landsrettens bevisresultat kan lægges til grund, at T i forhold 2 kastede vand fra en vandflaske mod to togrevisorer, der blev ramt på overkroppen, men ikke i ansigtet. Der er som anført af landsretten tale om kast med en så betydelig mængde vand, at forholdet må anses for at være omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, som vold eller alternativt som en trussel om vold mod de forurettede.

I retspraksis er angreb med væske i flere tilfælde anset for vold, jf. bl.a. UfR 2006.2687 H og UfR 1993.753 H.

Straffelovens § 119, stk. 1, har til formål at sikre et strafferetligt værn mod angreb på personer i offentlig tjeneste eller hverv, herunder ved tilstrækkeligt afskrækkende sanktioner.

Uanset om vandet rammer i hovedet eller andre steder på kroppen, er der tale om en legemlig integritetskrænkelse, som medfører enten en (om end forbigående) forringelse i den fysiologiske tilstand eller i hvert fald en sådan forulempelse af integriteten, at det må anses som vold eller anden form for legemsangreb.

Særligt for en offentlig ansat, der skal kunne bevare den autoritet, som følger med tjenesten eller hvervet, vil det at være våd i ansigtet eller på tøjet bevirke en svækkelse af den pågældendes integritet og autoritet.

Hvis Højesteret finder, at Ts handling i forhold 2 ikke kan anses for at være vold, må angrebet med vand på de forurettede karakteriseres som en trussel om vold mod de forurettede, som også er strafbart efter straffelovens § 119, stk. 1.

Beskyttelseshensynene bag straffelovens § 119, stk. 1, tilsiger, at personer, som det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, ydes en særlig beskyttelse mod fysiske, verbale eller andre angreb, der er egnet til at påvirke deres udførelse af tjenesten. Dette taler for, at pludselige kast med vand eller andre væsker mod disse personer, der er egnet til at forstyrre deres virksomhed, henføres under straffelovens § 119, stk. 1, som vold eller trussel om vold. Hermed ydes de også et bedre strafferetligt værn, end hvis forholdet henføres under straffelovens § 121, hvor udgangspunktet for straffen er en bøde.

Ts handling i forhold 2 må subsidiært anses for en ringeagtsytring omfattet af straffelovens § 121.

Straffen bør skærpes til en tillægs- og fællesstraf på fængsel i 80 dage til 3 måneder. Der bør herved lægges vægt på, at de øvrige forhold, som T er fundet skyldig i, ligeledes angår forulempelser af offentligt ansatte, at hun tidligere er straffet for vold mod offentligt ansatte eller andre personer, som er særligt udsatte for vold, og at forholdene er begået i prøvetiden for en prøveløsladelse efter afsoning af en dom for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

T er i landsretten fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 ved den 29. juni 2019 i et S-tog at have kaldt en togrevisor for en møgso, sæk og gammel kælling eller lignende (forhold 1) og ved i forlængelse heraf på Københavns Hovedbanegård at have kastet vand på samme togrevisor og en anden togrevisor, der begge blev ramt på overkroppen (forhold 2). Hun er endvidere dømt for overtrædelse af straffelovens § 121 ved den 10. november 2019 på kundetoiletet på Københavns Hovedbanegård at være fremkommet med verbale udfald og spyttet mod en stationsbetjent i DSB-uniform, som dog ikke blev ramt (forhold 3). Landsretten fastsatte straffen, der er en tillægs- og fællesstraf, til fængsel i 60 dage.

Hovedspørgsmålet for Højesteret er, om landsretten med rette har henført forhold 2 under straffelovens § 119, stk. 1. Sagen angår derudover strafudmålingen.

Straffelovens § 119, stk. 1

Efter straffelovens § 119, stk. 1, straffes bl.a. den, som øver vold eller truer med at øve vold mod nogen, som det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv.

Bestemmelsen indebærer et særligt strafferetligt værn for de pågældende personer og omfatter ikke kun vold som nævnt i straffelovens § 244, stk. 1, 1. led, men også anden form for legemsangreb som nævnt i stk. 1, 2. led, jf. senest Højesterets dom af 18. februar 2021 i sag 68/2020. Som anført i denne dom finder § 244, stk. 1, 2. led, om den der ”på anden måde angriber en andens legeme”, efter forarbejderne bl.a. anvendelse på legemsangreb, der består i fremkaldelse af ildebefindende og lignende, og som ligger på kanten af eller uden for den sprogligt naturlige forståelse af udtrykket ”øver vold”.

Det må bero på en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder, om det at kaste, sprøjte mv. vand på en person i offentlig tjeneste eller hverv indebærer et legemsangreb, der er omfattet af straffelovens § 119, stk. 1. I vurderingen må efter Højesterets opfattelse bl.a. indgå mængden af vand, som forurettede rammes af, hvor det rammer, og om der er tale om rent vand.

Landsretten har bevismæssigt lagt til grund, at T kastede vand fra sin vandflaske mod de to togrevisorer, som blev ramt på deres DSB-uniform, men ikke i ansigtet. Efter den begrænsede mængde rent vand, der kun ramte togrevisorerne på kroppen, finder Højesteret, at forholdet ikke kan anses for et legemsangreb, der er omfattet af straffelovens § 119, stk. 1.

Højesteret finder, at der heller ikke er grundlag for at domfælde T for trussel om vold mod togrevisorerne, allerede fordi dette ikke er omfattet af landsrettens bevisvurdering. Forhold 2 henføres herefter i overensstemmelse med Ts anerkendelse under straffelovens § 121.

Strafudmåling

Straffen, der som anført af landsretten er en tillægs- og fællesstraf, jf. straffelovens § 40, stk. 1, jf. § 61, stk. 2, og § 89, og som omfatter reststraffen på 32 dage ved prøveløsladelsen den 28. marts 2018, fastsættes til fængsel i 40 dage. Der er herved lagt vægt på karakteren af de forhold, som T er dømt for, og på hendes forstraffe vedrørende ligeartet kriminalitet.

Der er af de grunde, som er anført af landsretten, ikke grundlag for at gøre straffen betinget, heller ikke med vilkår om samfundstjeneste.

Konklusion

Landsrettens dom ændres, således at T straffes med fængsel i 40 dage.

Thi kendes for ret:

T straffes med fængsel i 40 dage.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsret og Højesteret.

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 16. oktober 2020 af Østre Landsrets 14. afdeling
(landsdommerne Rosenløv, Sanne Kolmos og Thomas Smed (kst.) med domsmænd).

14. afd. nr. S-1070-20:

Anklagemyndigheden

mod

T

(cpr.nr. ...)

(advokat Bo Vestergaard, beskikket)

Københavns Byrets dom af 6. marts 2020 (SS 2-20966/2019) er anket af T med påstand om frifindelse i forhold 2, subsidiært formildelse af straffen.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Som for byretten er der afspillet videooptagelser fra Københavns Hovedbanegård vedrørende forhold 2.

Forklaringer

Tiltalte har afgivet supplerende forklaring.

De i byretten af vidnerne A, B og C afgivne forklaringer er dokumenteret i medfør af retsplejelovens § 923.

Tiltalte har forklaret bl.a., at hun trykkede på vandflasken, som hun gik med nede ved sit lår. Hun havde sit blik rettet med den ene af dem, som kort tid forinden havde givet hende en

afgift i toget. Hun kunne forestille sig, at hun måske ramte vedkommendes sko. Hun sprøjtede vand ud af flasken, mens hun gik. Hun vil tro, at der maksimalt kom ca. en deciliter ud af flasken. Det var en åndssvag handling.

Personlige oplysninger

Tiltalte har om sine personlige forhold forklaret bl.a., at hun til november færdiggør uddannelsen til social og sundhedsassistent. Terapiforløbet hos psykologen er sat i bero på grund af Covid 19. Hun har endnu ikke været til samtale hos psykiateren, og hun har derfor heller ikke påbegyndt medicinsk behandling i anledning af sin ADHD.

Det fremgår, at tiltalte af betydning for sagen tillige er straffet ved Glostrup Rets dom af 1. oktober 2019 for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer med en bøde på 10.500 kr., forvandlingsstraf fængsel i 10 dage.

Landsrettens begrundelse og resultat

Også efter bevisførelsen for landsretten findes tiltalte af de grunde, der er anført i dommen, skyldig efter tiltalen i forhold 2, dog med den ændring, at det ikke er bevist, at vandet også ramte A i ansigtet.

Straffen, der efter straffelovens § 121 og § 119, stk. 1, 1. pkt., jf. til dels § 89, og § 40, stk. 1, jf. § 61, stk. 2, fastsættes som en tillægs- og fællesstraf med reststraffen på 32 dage i henhold til prøveløsladelsen den 28. marts 2018, forhøjes til fængsel i 60 dage.

Som anført i byrettens dom straffes vold eller trussel om vold mod personer i offentlig tjeneste eller hverv i anledning af udførelsen af tjenesten eller hvervet, jf. straffelovens § 119, stk. 1, som udgangspunktet med ubetinget fængselsstraf, og dette udgangspunkt er ikke fraveget ved lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af reglerne om samfundstjeneste mv., jf. Højesterets dom gengivet i U2018.1724.

Under hensyn til tiltaltes forstraffe for ligeartet kriminalitet findes hverken omstændighederne ved de nu pådømte forhold, der er begået i prøvetiden efter løsladelsen den 28. marts 2018, eller oplysningerne om tiltaltes personlige forhold at give grundlag for at fravige udgangspunktet om ubetinget fængsel.

Landsretten ændrer derfor byrettens dom som nedenfor bestemt.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom i sagen mod T ændres, således at hun straffes med en tillægs- og fællesstraf af fængsel i 60 dage.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

D O M

afsagt den 6. marts 2020 i sag

SS 2-20966/2019

Anklagemyndigheden mod

T

cpr-nummer ...

...

Sagens baggrund og parternes påstande

Der har medvirket domsmænd ved behandlingen af denne sag.

Anklageskriftet er modtaget den 21. august 2019 og tillægsanklageskriftet er modtaget den 17. februar 2020.

T er tiltalt for overtrædelse af

1.

straffelovens § 121,

ved den 29. juni 2019 ca. kl. 17.45 i S-toget Linie A i København på strækningen mellem Sydhavnen til Lyngby at have kaldt S-togrevisor, A, for en mægso, sæk og gammel kælling eller lignende, i forbindelse med, at A udskrev en afgift til tiltalte for manglende billet.

2.

straffelovens § 119 stk. 1, 1. pkt.,

ved i forlængelse af det i forhold 1 nævnte ca. kl. 18.15 på Hovedbanegården i København at have kastet en ukendt væske udover S-togrevisorene, A og B, der ramte A i ansigtet og overkroppen og B på overkroppen, alt imens tiltalte løb fra stedet og råbte "Fuck jer" eller lignende henvendt til A og B.

3.

principalt,

straffelovens § 119, stk. 1 og § 121,

ved den 10. november 2019 ca. kl. 04.00 på kundetoiletet på Københavns Hovedbanegård, Banegårdspladsen 7 i København, med vold eller trussel om vold og med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale, at have overfaldet tjenestegørende rengøringsmedarbejder C,

idet tiltalte kaldte C for ”Luder” eller lignende, ligesom tiltalte sparkede efter C og spyttede hende på kroppen.

subsidiært,

forsøg på vold efter straffelovens § 244, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, og overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 18, stk. 1, jf. § 3, stk. 1, ved den 10. november 2019 ca. kl. 04.00 på kundetoiletet på Københavns Hovedbanegård, Banegårdspladsen 7 i København, at have sparket efter C og spyttet hende på kroppen, hvilket var egnet til at forstyrre den offentlige orden.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om fængselsstraf.

Tiltalte har erkendt sig skyldig i forhold 1 og nægtet sig skyldig i de øvrige forhold og har nedlagt påstand om rettens mildeste dom.

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af tiltalte og vidnerne S-togsrevisor A, S-togsrevisor B og stationsbetjent C.

Forklaringerne gengives ikke i dommen, idet disse er blevet lydoptaget.

Oplysningerne i sagen

Der er afspillet videooptagelser fra Københavns Hovedbanegård vedrørende forhold 2 og 3.

Personlige oplysninger

Der er af Kriminalforsorgen foretaget en personundersøgelse vedrørende tiltalte, hvoraf det blandt andet fremgår, at tiltalte er fundet egnet til betinget dom, herunder med vilkår om samfundstjeneste.

Tiltalte er tidligere straffet af betydning for denne sag

- ved Retten på Frederiksbergs udeblivelsesdom af 12. oktober 2015 for overtrædelse af straffelovens § 121 med 6 dagbøder af 300 kr.
- ved Københavns Byrets dom af 31. oktober 2017 med betinget fængsel i 50 dage og en prøvetid til den 14. november 2018 for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 244, jf. til dels § 247, stk. 2, og

ved Retten i Koldings dom af 1. november 2017 med fængsel i 3 måneder for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1. Løsladt på prøve den 28. marts 2018 med en reststraf på 32 dage og en prøvetid til den 28. marts 2020.

Rettens begrundelse og afgørelse

Forhold 1

Ved tiltaltes uforbeholdne tilståelse sammenholdt med vidneforklaringen fra togrevisor A og de i øvrigt foreliggende oplysninger er det bevist, at tiltalte er skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Forhold 2

Tiltalte har erkendt, at hun i ophidset tilstand kastede vand fra sin vandflaske på togrevisor A. Efter vidneforklaringerne fra såvel A som hendes kollega B samt på baggrund af det dokumenterede fotografi af A i forhold 1, bilag 2-2, lægger retten til grund, at tiltalte kastede en så betydelig mængde vand mod og ramte de to togrevisorer, der var i DSB uniform, at forholdet er omfattet af straffelovens § 119, stk. 1, 1. pkt. Det er derfor bevist, at tiltalte er skyldig i overensstemmelse med tiltalen.

Forhold 3

Tiltalte har erkendt, at hun i ophidset tilstand kom med skælsord til stationsbetjenten C, der passede sit arbejde med opsyn og rengøring på kundetoilettet på Københavns Hovedbanegård. Tiltalte har også erkendt, at hun spyttede under episoden og oplyst, at hun kan huske, at hun kaldte vidnet kælling. C har forklaret, at tiltalte bl.a. kaldte vidnet for rasist og luder. Vindet har endvidere forklaret, at tiltalte ikke sparkende ud efter vidnet, og retten bemærker, at det ikke fremgår af de afspillede videooptagelser, at tiltalte sparkede ud efter vidnet. Vidnet har endvidere forklaret, at hun ikke var ved at blive ramt af spyt fra tiltalte, og det er herefter ikke bevist, at tiltalte i forbindelse med episoden overtrådte straffelovens § 119, stk. 1. Tiltalte frifindes derfor for overtrædelse af denne bestemmelse.

Under henvisning til, at C iført en DSB uniform passede sit arbejde med opsyn og rengøring på kundetoilettet, finder retten, at vidnet under episoden handlede i offentlig tjeneste eller hverv. Tiltales verbale udfald og spytten udgør derfor en overtrædelse af straffelovens § 121, som tiltalte under de foreliggende omstændigheder dømmes for at overtræde.

Straffastsættelse

Straffen fastsættes til en fællesstraf på 40 dage, som også omfatter retsstraffen på 32 dage fra prøveløsladelsen den 28. marts 2018, jf. straffelovens § 121 og § 119, stk. 1, 1. pkt., jf. § 40, stk. 1, jf. § 61, stk. 2.

Retten har ved strafudmålingen på den ene side lagt vægt på, at tiltalte tidligere er straffet for overtrædelse af straffelovens § 119. På den anden side har retten lagt vægt på karakteren af den overtrædelse af straffelovens § 119, som tiltalte nu dømmes for.

Som fastslået af Højesteret bl.a. i dommen U.2018.1724 er udgangspunktet ved overtrædelser af straffelovens § 119, at der skal idømmes en ubetinget fængselsstraf, og at det må bero på en konkret vurdering i den enkelte sag, om der foreligger sådanne særlige grunde, at straffen undtagelsesvis kan gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste. Retten finder, at vurderingen i denne sag efter omstændighederne tilsiger, at tiltalte idømmes en betinget dom med vilkår om samfundstjeneste. Retten lægger herved vægt på oplysningerne om tiltaltes personlige forhold i undersøgelsen fra Kriminalforsorgen sammenholdt med karakteren af den overtrædelse af straffelovens § 119, som tiltalte nu dømmes for.

Tiltalte skal udføre samfundstjeneste i 60 timer, jf. straffelovens §§ 62 og 63.

Thi kendes for ret:

Tiltalte T straffes med en fællesstraf på fængsel i 40 dage .

Fuldbyrdelsen af fængselsstraffen udsættes og bortfalder efter en prøvetid på 1 år på betingelse af,

- at tiltalte ikke begår strafbart forhold i prøvetiden
- at tiltalte i prøvetiden undergiver sig tilsyn af Kriminalforsorgen
- at tiltalte udfører ulønnet samfundstjeneste i 60 timer inden for en længstetid på 8 måneder.

Prøvetid og længstetid regnes fra endelig dom.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger, herunder 10.000 kr. + moms i salær til den beskikkede forsvarer, advokat Bo Westergard. Et tidligere udlagt salær på 980 kr. + moms til den tidligere beskikkede forsvarer, advokat _____, udredes endeligt af tiltalte.